

Örebro län

Jobben och välfärden först - ett län fyllt av möjligheter

Riktlinjer för Socialdemokraterna i Örebro län, 2010-2014
fastställda av distriktskongressen 2010-04-11

Innehåll

ÖREBRO LÄN ÄR MÖJLIGHETERNAS LÄN	3
RÄTTEN TILL ARBETE OCH VÄLFÄRD HÖR SAMMAN	4
VARJE BARN GER HOPP	4
VÅRD NÄR DET BEHÖVS	5
ANSVAR FÖR EKONOMIN	6
NYA JOBB - ETT VÄXANDE NÄRINGS LIV	6
ARBETE ÅT VAR OCH EN	10
NÄRHET OCH GODA KOMMUNIKATIONER	14
UTBILDNING GENOM LIVET	14
ETT FRISKARE LÄN – JÄMLIKHET BIDRAR TILL HÄLSA	22
LIVETS GODA STUNDER	24
STOREBRORSSAMHÄLLET BEHÖVS INTE	25
VI ÄR SAMHÄLLSBYGGGARE	26
INTEGRATION INNEBÄR ATT VAR OCH EN BLIR SEDD	28
LEVANDE BOSTADSOMRÅDEN	28
EN DEL AV VÅR OMVÄRLD	29
MÄNNISKOR VÄXER TILLSAMMANS	29
ETT GRÖNARE LÄN	30
MER JÄMSTÄLLT FAMILJELIV	31
JÄMLIK OCH JÄMSTÄLLD VÅRD	32
VÅRD I RÄTT TID	33
SAMVERKAN OCH ÖKAD KVALITET	34
VÅRDEN SKA FINNAS NÄRA	36
GOD VÅRD FÖR ÄLDRE	36
BARNS OCH UNGDOMARS HÄLSA	37
PSYKISK OHÄLSA	38
TÄNDERNA FÅR INTE BLI ETT KLASSMÄRKE	39

ÖREBRO LÄN ÄR MÖJLIGHETERNAS LÄN

Vi vill att Sverige ska vara ett möjligheternas land. Att hela Örebro län, i alla dess delar, ska vara möjligheternas län som vi bygger tillsammans. Varje barn ska ha rätt till en bra start på livet. Alla, oavsett bakgrund, ska ha möjlighet att växa och ta sin del av ansvaret. Människor ska känna sig trygga att ta nya språng i livet – många gånger. Vi socialdemokrater bygger våra drömmar och vår längtan på värderingar om solidaritet, rättvisa, frihet och jämlikhet. Det gör Sverige starkt.

I dag händer något annat. Sverige är fortfarande ett bra land att leva i, men fler och fler möter stängda dörrar. Det finns för få jobb att söka. Ungdomsarbetslösheten är en av Europas högsta. Alla barn får inte möjlighet att vinna nya kunskaper i skolan och ojämlikheten i vården växer. Ekonomin går med underskott när skatten sänks med lånade pengar. Klyftorna mellan människor ökar.

Vi vill vända utvecklingen. Det går att välja en annan färdriktning.

Tider av hög arbetslöshet kan användas till att ge människor möjlighet att lära nytt och kunna ta de nya jobben när det vänder. Vi vill investera i klimatsmarta lösningar, i bostäder och i infrastruktur, i forskning och i utbildning. Det ger fler företag och nya jobb.

Fler jobb betyder bättre ekonomi. Då kan vi höja kvaliteten i sjukvården och skolan – och minska de ökande klyftorna. Det är smartare att lösa problem tillsammans än att ställa yngre mot äldre, sjuka mot friska, män mot kvinnor och arbetslösa mot dem som har jobb. Sverige tjänar på rättvisa.

Den 19 september är det val. Då avgörs hur vårt land och vårt län ska vara i framtiden. Ska klyftorna minska eller ska de fortsätta öka? Tillsammans kan vi bygga ett Möjligheternas land. Ett jämlikt Sverige i jobb, med stark ekonomi och möjlighet för alla att leva ett rikare liv.

Örebro län, möjligheternas län, är viktigt för Sverige. Här möts vägar och järnvägar. Här finns skogen, god odlingsjord och malm; och här finns förmågan att förädla råvarorna. Här finns kunnande och forskning. Dessa möjligheter måste användas aktivt för att förverkligas och ge resultat. Bara så tjänar vi väljarnas förtroende.

RÄTTEN TILL ARBETE OCH VÄLFÄRD HÖR SAMMAN

När högerpolitiken nu raserar det svenska välfärdssamhället drabbar det dem som redan har det svårt. Socialdemokraterna i Örebro län vill värna välfärden – och ta nya initiativ för att utveckla den.

Det går inte att driva en seriös arbetslinje utan att människor är trygga med att livet runtomkring fungerar. Kan man ta ett jobb på natten om det inte finns ett fungerande barnomsorg? Kan man fortsätta arbeta på ett deltidsjobb, som det kanske inte går att försörja sig på? Kan kvinnor och män investera sin tid i arbete om de gamla föräldrarna inte blir ordentligt omhändertagna? Vågar folk ta fysiskt betungande jobb om inte hälso- och sjukvård håller högsta kvalitet och tillgängligheten till vården är god? Välfärdsamhället måste svara på dessa frågor – annars är inte målet om full sysselsättning realistiskt. Arbetslinje och välfärd går hand i hand. En god välfärd av hög kvalitet är förutsättningen för att människor ska känna sig trygga i sitt arbete.

Människor ska inte bara behöva drömma om ett gott boende, ren luft att andas, fungerande transporter och andra faktorer som ger ett gott liv. I vår vision ser vi människan som helhet, där kropp och själ kan njuta av livets goda stunder. Klass, etnicitet, kön, sexuell läggning, ålder, funktionsnedsättning eller trosuppfattning ska inte avgöra. Det måste finnas en kraft som ständigt verkar i människornas intresse. Den kraften är vi.

VARJE BARN GER HOPP

Barnen utgör framtiden – och bidrar till att skapa den. Vi kompromissar inte om barnens rättigheter. Socialdemokraterna prioriterar barnen – varje barn. Socialdemokraterna vill att vårt län ska vara det bästa av ställen för våra barn och ungdomar att växa upp på. Det gäller från födseln och framåt. I vårt län ska barn- och ungdomsvård och ungdomspsykiatri vara lätt tillgänglig och hålla hög kvalitet.

Ansvar för barns uppfostran ligger hos föräldrarna. Men ett samhälle måste vara intresserat av alla våra barn – både undersöka vad barnet kan bidra med och hjälpa barnet att växa. Vi socialdemokrater vill ha en skola där kunskaper växer fram i samspel mellan elever och lärare. Skolan ska erbjuda en trygg miljö där demokratiska värderingar är tydliga och där barn och ungdomar får mötas på lika villkor. Kvaliteten i skolan ska vara hög och likvärdig, oavsett vem som driver skolan.

Det ska vara lätt att vara barn i Örebro län. De idrotts- och äventyrsanläggningar som finns, de natur- och kulturupplevelser länet har att erbjuda, samt de kulturinstitutioner vi har måste göras tillgängliga för våra barn. Föreningslivet måste vara levande och inbjudande för barn och ungdomar.

Kommuner, landstinget, regionen och olika myndigheter får aldrig upplevas säga nej till ungdomens egen kreativitet och förmåga. Barns möjligheter att skapa och att uppleva är viktiga.

VÅRD NÄR DET BEHÖVS

Varje människas rätt till ett gott liv är den drivande tanken i den socialdemokratiska sjukvårdspolitiken. Behovet ska styra. Där sjukdom och ohälsa är som svårast – där ska socialdemokratisk vårdpolitik göra skillnad.

Plånbokens tjocklek, etnisk tillhörighet, kön eller ålder ska inte påverka kvaliteten på vården. Alla har rätt att bli behandlade på bästa möjliga sätt.

Det ska vara enkelt för dig, för varje människa, att nå fram till vården.

Tillgängligheten är prioriterad för socialdemokraterna i Örebro län. Alla ska under dygnets alla timmar kunna komma i kontakt med och boka ett besök hos vården. Det ska också vara enkelt att som anhörig nå fram till vård och omsorg för att diskutera sina nära och käras välmående.

Vi vill föra en öppen och aktiv dialog med länets medborgare om prioriteringar inom sjukvården och hur vården bör och kan organiseras. Tekniken utvecklas ständigt, vårdens metoder likaså. Kunskap finns hos alla fantastiska anställda inom vård och omsorg, men även bland patienter. Hur vård och omsorg organiseras och prioriteras måste utgå från människornas behov.

ANSVAR FÖR EKONOMIN

Den borgerliga regeringen har slarvat bort Sveriges chanser. De har tagit avstamp i en ideologi som ökar klyftor och orättvisor. De har sänkt skatterna mest för de allra rikaste och låtit statsfinanserna förfalla. Landsting och kommuner har prövats hårt under de senaste åren. Något påtagligt stöd med långsiktig effekt för en tryggad välfärd har inte gått att få från högerregeringen. Den kommande mandatperioden kommer inte bli enkel att hantera. De pengar som finns tillgängliga för kommunerna och landstinget ska användas så effektivt som möjligt. Detta för att ge våra medborgare den välfärd vi vill ge. Det ekonomiska läget kommer att vara ansträngt.

Ordning och reda i ekonomin är det viktigaste verktyget för att skapa jobb och utveckla välfärden i Sverige – Möjligheternas land. Genom god ekonomisk hushållning hålls räntorna nere. Utrymmet för reformer ökar när det råder prisstabilitet och ekonomin är under kontroll. I dag upplever vi ett Sverige som slits isär, då regeringen lånar till skattesänkningar för de rika. Sverige tjänar på rättvisa och solidaritet. Vi socialdemokrater kommer efter valseger 2010 att ännu en gång sanera statsfinanserna och öka utrymmet för rättvisereformer – satsningar på jobb och välfärd. För Socialdemokraterna i Örebro län är det viktigt att kommunernas och landstingets förmåga att hantera välfärden stärks långsiktigt.

Det finns inget egenvärde i att höja skatter. I ett läge där vård, skola, omsorg eller annan välfärdsverksamhet är hotad är vi dock beredda att agera. Så länge välfärdens tjänster är av hög kvalitet och generell karaktär kommer många vara beredda att betala för att finansiera vår gemensamma välfärd. Vi kommer alltid att sätta barnen, tryggheten och jobben först. Därför ska ingen skatt höjas utan att det är kopplat till satsningar på välfärden.

Vi är ett parti som ser hela människan. Därför kan vi aldrig acceptera den borgerliga ambitionen att reducera betydelsen av välfärdsamhället. I möjligheternas Sverige får var och en växa individuellt, samtidigt som samhället tar ansvar för allas välfärd. Ingen ska behöva halka efter. Ingen ska behöva stå själv. Ett välfärdssamhälle har förmågan och uppgiften att se människans behov och jämna ut klyftor.

NYA JOBB - ETT VÄXANDE NÄRINGSLIV

Sverige behöver ett kunskapsintensivt, offensivt och framtidsorienterat näringsliv. Det är i företagen som kunskap och idéer omsätts i produkter och tjänster, som i sin tur leder till nya jobb. I Örebro län har vi under de senaste decennierna arbetat hårt med omställningen från av industrisamhället. I dag är länet fullt av teknik-, tjänste- och utvecklingsföretag. Beroendet av basindustrin har minskat. Företagarna och

entreprenörerna i länet måste få fortsätta att bejaka sin kreativitet och nyfikenhet på framtiden. Politiken kan understödja detta. Vi socialdemokrater har bidragit starkt till omställningsarbetet i länet. Vi har kunskaperna, modet och visionen att fortsätta utvecklingen. Basindustrin är fortfarande mycket viktig för vårt län. Att som regeringen cyniskt bortse från att de större industrierna fortfarande är motorn i det svenska näringslivet är inte acceptabelt. En omställning pågår, men tillverkningsindustrin är och kommer att förbli viktig för Sverige.

Det behövs fler nya företag och det krävs att befintliga företag nyanställer. Ett växande näringsliv är beroende av ett gott företagsklimat, välutbildad arbetskraft, bra samhällsservice och fungerande marknader. Men ett växande näringsliv är också beroende av fungerande samarbete med andra företag, med högskolor och universitet samt med fackliga organisationer och politiken. Vi tror på kraften i bred samverkan, när flera aktörer drar åt samma håll. Ansvar för att näringslivet utvecklas kan inte bara ligga hos en part. Sverige har byggts genom samverkan.

Utvecklingen inom näringslivet visar att det framför allt är tjänstesektorn och de mindre företagen som kan bidra till fler jobb. Entreprenörskap och kreativa idéer från nyfikna människor ger fler jobb. De mindre företagen och entreprenörerna tvekar dock ofta på grund av osäkerhet om framtiden och vilka spelregler som kommer att gälla. Socialdemokraterna i Örebro län prioriterar kontakten med företag och långsiktiga och brett förankrade beslut som gynnar näringslivet. Tjänstesektorn innefattar företag som tillhandahåller tjänster av olika slag, allt ifrån en frisör, till ett call-center eller ett världsomspännande teknikonsultföretag. Tjänstesektorn har växt i Sverige och Örebro län. Den kan växa ytterligare: tjänstesektorn kan utveckla välfärden, för till exempel äldre. Besöksnäringen är en bransch som har stor potential i hela vårt län och som utvecklas och växer i omfattning varje år.

Kvinnors företagande behöver uppmärksammas särskilt eftersom andelen kvinnor som driver företag är betydligt lägre än andelen företagande män. Vi är övertygade om att kvinnor kan stå för en väsentlig del av de framtida nya företagen i länet, men då behövs en jämställd politik som river ner könsbarriärer. Vi anser att kvinnliga företagare behövs – och då behövs också en politik som släpper fram fler kvinnor i näringslivet. Särskilda satsningar på rådgivning och vägledning för blivande kvinnliga företagare inom vårt län är ett gott exempel på den politik vi står för.

För att näringslivet ska blomstra krävs det att vi även tar till vara den kunskap och entreprenörskap som finns hos nya svenskar. Det finns speciella utmaningar för de personer som vill starta och driva ett företag och som har utländsk bakgrund; bland annat har man oftare svårt att få lån till sina företag och kan ha svårt att formulera och få gehör för sina idéer. En dörr in och positiva attityder kan vara extra viktigt för de nya svenskar som upplever språkhinder. I Örebro län har vi även goda

erfarenheter att få personer med utländsk bakgrund att ta över redan befintliga företag där den tidigare ägaren är på väg att pensioneras.

Inom länet finns flera områden med goda utvecklingsmöjligheter. Den avancerade tillverkningsindustrin, call center-verksamheter, turismen, stål- och metallbearbetningsindustrin, medicin och biokemi, gruvnäringen, skogsindustrin, logistikföretagandet, miljöteknikindustrin, säkerhetsindustri, måltid och upplevelseindustrin, robotikutveckling och musikindustrin, bland annat.

Detta och mer därtill finns i Örebro län. En framgångsrik näringspolitik måste kunna relatera till olika branschers specifika behov. Annars stannar utvecklingen upp, eller flyttar någon annan stans. Företag i Örebro län ska få ett gott bemötande och en god service.

Detta kan ske på flera sätt.

Kapital och rådgivning. Det finns i dag en uppsjö av offentliga och privata aktörer som arbetar med riskkapital och startkapital i näringslivet. Det är bra – kapital behövs om företag ska kunna växa och jobben ska bli fler. För många små och medelstora företagare, såväl kvinnor som män, är bristen på kapital ett hinder för att komma igång med eller utveckla sin verksamhet. Vi socialdemokrater verkar för att öka samhällets förmåga att lotsa varje företagare rätt bland möjligheter och risker på kapitalmarknaden. En aktuell företeelse är att en generation företagare är på väg ut i pension. Ska företagen växlas över i annat ägande krävs det att kapital finns tillgängligt för en ny generation.

Vi vill stärka rådgivningens kvalitet i Örebro län, även efter själva uppstartsfasen. Det är utmanande att driva företag, ibland så utmanande att företagaren avstår från att satsa. Att göra start och utvecklingsfaser enklare, genom ökad tillgång till goda råd, skapar fler jobb. Vi vill uppmuntra unga att starta företag. Bland annat genom riktad rådgivning och stöd.

Innovationer och forskning. Vi behöver innovationer på alla nivåer i samhället: på nationell nivå, på regional nivå, på sektoriell nivå och på arbetsplatserna. Kvinnor som män, ska stimuleras att söka utveckla de idéer man bär på. Det behövs resurser på lokal och regional nivå för att stödja även de där små men ibland revolutionerande idéerna som utvecklar en verksamhet eller ett företag.

Forskning leder till ny kunskap som ofta leder till nya produkter. Både offentligt finansierad och privat forskning är viktig och det finns exempel på båda varianterna i vårt län. Resurser till kvalificerad forskning inom teknik, medicin och naturvetenskap bör stärkas ännu mer – särskilt i ett läge där behovet av nya jobb är stort.

Den gemensamma sektorn måste vara föregångare och investera i ny teknik och nya lösningar, för att effektivisera sina verksamheter och ligga i framkant. Många stora företag har fötts genom sådana satsningar.

Nätverk. Utifrån globaliseringen är inte bara exportstödet viktigt; att bygga nätverk och samarbeta med företag ute i världen och växa här hemma med utländska partners kan vara förutsättningen för konkurrenskraft och långsiktig överlevnad. Små företag behöver möjligheter till stöd för att bygga nätverk med inhemska eller utländska partners. Nätverk handlar inte bara om internationella kontakter, utan också om hur företag samverkar i regionen och hur de regionala institutionerna samverkar med näringslivet. På det området finns det mycket att göra i Örebro län.

Marknadsstöd. Mindre företag och nystartade företag har ibland svårigheter att ta sig in på nya marknader, framför allt exportmarknader. Samhället kan underlätta genom att erbjuda stöd genom utbildning eller att erbjuda vägledning till myndigheter och andra instanser som är experter på området.

Enkla spelregler. Framtidstro kräver fasta spelregler. Både för löntagare och företagare är det av största vikt att veta vad som gäller, såväl nu som för den tid som kan överblickas. Onödigt krångel hindrar växtkraft, utveckling och nya jobb. Den politiska ambitionen måste alltid vara att förenkla tillvaron för företagen. För att underlätta för små företagare vill vi se över processerna som ligger till grund för upphandlingar.

Omställning. Örebro län är fortfarande i stor utsträckning ett industrilän. Strukturomvandling och företagsnedläggningar slår ibland hårt mot vissa orter. Vi behöver ett brett näringsliv, med plats för både tillverknings- och tjänsteföretag.

Forsknings- och entreprenörskap bidrar till ny kunskap, nya branscher, ekonomisk tillväxt och arbetstillfällen, såväl i vårt län som globalt. Det är viktigt att politiken är särskilt uppmärksam på branscher som har stor framtidspotential. Turismen och de gröna jobben är bara några sektorer med stor potential. Ett gott exempel på jobbskapande verksamheter är lokal produktion av ekologiska varor, samt att skapa marknadsplatser för dessa varor. Vi vill också lyfta fram behovet av starkare marknadsföring av länet för att locka fler evenemang hit, samt öka besöksnäringen.

Gröna jobb. Detta har snabbt blivit ett viktigt begrepp på arbetsmarknaden. Gröna jobb innebär dels arbeten där samhället och näringslivet satsar på teknikutveckling och nya metoder för att minska klimat- och miljöpåverkan. Det finns också många gröna jobb inom exempelvis djurhållning, naturbruk, jordbruk, skogsbruk, trädgård och livsmedelsproduktion. Vi vill prioritera säkra livsmedel och en giftfri miljö.

Lokala initiativ där små lokala producenter kan möta konsumenten på plats i byn och samhället hör framtiden till – mat ska transporteras så få mil som möjligt. Socialdemokraterna i Örebro län är beredda att stödja framväxten av nya gröna jobb och vi kommer vara aktiva för att hitta de nya gröna jobben.

ARBETE ÅT VAR OCH EN

Vi arbetar utifrån en mycket enkel och tydlig uppfattning: Jobben först. Skatt efter bärkraft. Valfärd efter behov. Detta sammanfattar socialdemokraternas värderingar när vi nu går till val.

Rätten till arbete handlar om rätten att vara en del av samhället. Alla kvinnor och män ska kunna försörja sig själva. Full sysselsättning är socialdemokratins politiska grundpelare. Det innebär att var och en, kvinnor som män, ska kunna ha ett jobb i Sverige. Det lönar sig för människan och det lönar sig för samhället.

Även den moderna arbetsgivaren med höga krav på effektiviseringar måste ha utrymme för den som inte är högproduktiv i alla skeenden i livet. Socialdemokraterna vill ha ett samhälle där varje flicka och pojke blir sedd och där arbete går att kombinera med ansvar för barn. Arbete ska gå att kombinera med vidareutbildning, egen eller nära anhörigs sjukdom, funktionsnedsättning och människors olika bakgrunder.

Inom ramen för en offensiv arbetsmarknads- och näringspolitik krävs att människors egen kraft och idériedom tas tillvara. Rehabilitering, åtgärder och utbildningar måste utgå från individen och bör upplevas som meningsfulla och framåtsyftande. Gemensamma resurser måste användas flexibelt och effektivt.

Vår uppfattning är att var och en har något att tillföra. Allas kompetens behövs. Detta synsätt är direkt kopplat till en jämlik och solidarisk arbetsmarknad. I vårt Sverige är diskriminering på arbetsmarknaden oacceptabelt. Vi arbetar för att diskrimineringslagstiftningen ska vara skarp och att den ska upprätthållas i vårt län.

Vi ser med oro på hur mindre seriösa arbetsgivare utnyttjar dem som är mest utsatta på arbetsmarknaden och åsidosätter kraven på kollektivavtal. Därför vill vi föra en politik som stödjer möjligheten att teckna och bevaka kollektivavtal. Vi socialdemokrater tar avstånd från alla tendenser till lönedumpning på svensk arbetsmarknad – det innebär också att unga som är på väg in på arbetsmarknaden ska vara rätt avlönade och känna trygghet. Det ska inte vara möjligt att använda sig av bemanningsföretag i syfte att kringgå lagen om anställningsskydd, LAS.

Fackföreningsrörelsen. Vi socialdemokrater tror på den svenska fackföreningsrörelsen. Facket har genom sitt arbete bidragit till en stärkt arbetsrätt, ett tryggare och säkrare arbetsliv och minskade klyftor. Det arbetet måste få fortsätta. Den svenska modellen på arbetsmarknaden är en grundförutsättning för ett expansivt näringsliv.

Välfärd ger förutsättningar. Trygga människor presterar bättre. Vissa insatser i ett välfärdssamhälle måste göras för att näringslivet ska fungera och visionen om full sysselsättning ska vara trovärdig. Trygghetssystemen och en solidarisk människosyn är viktiga för att arbetsmarknaden ska fungera.

I vårt län vill vi därför att det ska finnas barnomsorg under kvällar, helger och nätter, då behov finns. Detta för att föräldrar, ensamstående eller i par, inte ska behöva tacka nej till jobb på grund av att barnen inte kan få någon omsorg. Kommunernas förutsättningar för att klara nattbarnomsorg ser olika ut. Det avgörande är inte hur barnomsorgen på obekvämlig arbetstid organiseras, utan att den fungerar bra för barn och föräldrar.

Välfärden ska ge förutsättningar för kvinnor och män utan jobb. Tiden utan jobb ska vara meningsfull. Vi socialdemokrater motarbetar starkt en politik som bara innebär att människor får gå in och ut ur olika åtgärdsprogram. Utbildning, praktik och satsning på jobb tror vi på.

Offentlig sektor. Vår gemensamma sektor är en stor arbetsgivare. Den offentliga sektorn måste gå före när det gäller att förena arbete med olika förutsättningar och skeden i livet. Människor som jobbar i verksamhet som finansieras gemensamt via skatten måste ha en bra arbetsmiljö, få möjlighet till kompetensutveckling, kunna försörja sig på sin lön och möjlighet att påverka hur arbetet ska utformas. För att skapa ny kraft och energi i den gemensamma sektorn vill vi pröva olika metoder för att öka ansvarstagande och inflytande för personalgrupper. Offentliga sektorn måste gå före i att utrota det ofrivilliga deltidsarbetet som är en av de allvarligaste kvinnofällorna. Heltid – en rättighet, deltid – en möjlighet, ska vara ledstjärna för Socialdemokraterna i länet. Vi tänker verka för att kommuner, landsting och stat upphandlar och efterfrågar varor och tjänster som produceras under goda sociala förhållanden som till exempel kollektivavtal.

Funktionsnedsättning och arbete. Alla ska ha rätt till ett aktivt liv – var och en ska kunna bidra efter egen förmåga. Som grupp har kvinnor och män med funktionsnedsättning i regel sämre ekonomi, sämre utbildning och svårare att få arbete än andra. Ett välfärdsland känner ett särskilt ansvar för att skapa möjligheter till jobb och egen försörjning, till exempel via Samhall och Activa. Det är viktigt att dessa verksamheters grundsyfte, att ge meningsfull sysselsättning, hela tiden går före

lönsamhetsperspektivet. Kommunala initiativ för att skapa verksamheter som traditionellt funnits hos Samhall eller Aactiva kan vara en framkomlig väg för att skapa fler alternativ.

När arbetsmarknaden hårdnar, hårdnar också klimatet för de som står längst från arbetsmarknaden. Vi är beredda att stödja ett framåtsyftande arbete som ger människor med funktionsnedsättningar ett jobb att gå till; sådana stöd måste vara långsiktiga och tydliga. Men man ska heller inte glömma att näringslivet har ett stort ansvar för att anställa rätt medarbetare för rätt uppgifter. Människor med funktionsnedsättning hör i högsta grad hemma på den ordinarie arbetsmarknaden, därför behövs ofta en utbildning av handledare på arbetsplatsen.

I Örebro län finns väl utvecklad kunskap inom arbetet för och med människor med funktionsnedsättning. Detta har bland annat lett till utveckling av nya hjälpmedel. Det är viktigt att användarnas egna kunskaper på området används i ett fortsatt utvecklingsarbete. Det är också viktigt att kvinnor och män med funktionsnedsättning ges möjlighet att använda sina kunskaper på ett adekvat sätt. Lönebidrag är ett viktigt sätt för att underlätta inträdet på arbetsmarknaden.

Nya svenskars arbetsmarknad. Det finns fortfarande en systematisk diskriminering i arbetslivet som gör det svårare att komma in på arbetsmarknaden för den som har annan etnisk bakgrund än svensk. Vi vill att den som kommer ny till vårt län så snabbt som möjligt ska få börja arbeta – drivkraften, styrkan och kunskapen hos nya svenskar behövs här hos oss. I vårt län ska språkstudier kunna ske parallellt med arbete och praktik.

Mångfaldsplaner ska upprättas av länets kommuner och landstinget. Både privata och offentliga arbetsgivare måste ta till vara den kompetens som finns hos arbetssökande kvinnor och män med utländsk bakgrund.

Trygghet i förändring. Vi socialdemokrater ser ingen motsättning mellan trygghet och en föränderlig arbetsmarknad. Tvärtom har den svenska välfärdsmodellen med bland annat en stark arbetsrätt, kollektivavtal och en arbetslöshetsförsäkring med inkomstbortfallsprincipen visat att trygga människor vågar gå vidare och anta nya utmaningar. Socialdemokraterna står upp för den svenska modellen. A-kassan måste fungera som den är tänkt – som en trygghet och en bro vidare. Minst 80 procent av arbetstagarna ska ha rätt till 80 procent av sin lön i a-kassa. Arbetsrätten ska försvaras och den svenska modellen ska fortsätta att vara det mest effektiva verktyget för att trygga jobben. Sverige behöver tydliga spelregler på arbetsmarknaden. Bara så växer människor och företag i samklang.

Samverkan för ett friskare arbetsliv. Mycket av de resurser och insatser som ska hjälpa människor att komma in eller tillbaka till arbetslivet styrs på statlig nivå men lösningarna måste bygga på individen och de lokala förutsättningarna. Människor ska inte hamna mellan stolarna i gränslandet mellan olika system och regelverk. Stärkt samverkan mellan olika offentliga aktörer och näringslivet är en viktig förutsättning för att ge människor möjlighet att komma tillbaka till arbetsmarknaden. Kommunerna och landstinget har en viktig roll i det arbetet.

Högerregeringens politik har satt sina tydliga spår. Mer än en halv miljon människor har kastats ut ur a-kassan. Tiotusentals har kastats ur sjukförsäkringen. Det handlar inte längre om man är frisk eller sjuk; dagarna i försäkringen tar helt enkelt slut och livet för de drabbade blir otryggt. Försäkringskassans och Arbetsförmedlingens resurser har varit otillräckliga.

De stelbenta tidsgränserna och stupstocken i försäkringen måste bort. Den som är sjuk ska ha rätt till sjukförsäkring och aktiv rehabilitering tillbaka till arbete. Vi vill bygga om delar av Arbetsförmedlingen till en kompetensförmedling, för fler och nya chanser till utbildning. Därutöver är vi beredda att medverka till en satsning, som syftar till att kraftsamla resurser omkring dem som behöver extra stöd. Var och en ska kunna erbjudas möjligheter att bidra utifrån sin förmåga. Varje arbetad timme gör skillnad - för människan och samhället.

Vi menar att var och en måste kunna lita på att den sociala försäkringen finns där när man behöver den och att rätt stöd ges för att kunna återgå i arbete. Utmaningarna för framtiden kommer i vårt län och i vårt Sverige att handla om hur vi kan göra det möjligt för fler att bidra med sitt arbete. De kommer att handla om solidaritet och att ta ansvar för de försäkringslösa. Kort sagt erbjuda en socialförsäkring värd namnet.

Social ekonomi. Den sociala ekonomin omfattar det arbete som utförs av till exempel kooperativ, frivilligorganisationer och folkrörelser. Företag och organisationer inom den sociala ekonomin präglas av att allmännyttan och medlemsnyttan är drivkraften, inte vinstintresset. Den sociala ekonomin spelar en viktig roll för samhällets utveckling och är en viktig brygga från arbetslöshet och utanförskap som skapas i den strukturomvandling som ständigt sker i samhället. Socialdemokraterna vill att vårt län skall välkomna fler verksamheter som arbetar med social ekonomi.

Plusjobb. Satsningen som den tidigare socialdemokratiska regeringen gjorde på plusjobb är i dag saknad. Människor kom ut i arbetslivet; det fanns ett riktigt verktyg för att ge jobb. Det verktyget vill vi se återskapat – och vi vill särskilt undersöka möjligheterna för att skapa en sådan satsning i vårt län. Insatser som ska stärka dem

som står utanför arbetsmarknaden ska vara långsiktiga och till nytta för både individ och samhället. Plusjobb uppfyller de kriterierna.

Ungas arbetsmarknad. Gränsen mellan ungdomsår och vuxenliv har blivit allt svårare att kliva över. Flera borgerliga partier menar att lösningen ligger i att skrota lagen om anställningsskydd, LAS. Detta är fel. Ingen blir vinnare genom ökad otrygghet. Lösningarna finns i offensivt riktade satsningar på utbildning, jobb, praktik, sommarjobb och entreprenörutbildningar. Unga arbetslösa mellan 18 och 24 år ska kunna erbjudas jobb, utbildning eller praktik från dag ett - en Jobbstart. Socialdemokraterna vill införa lärlingsplatser och traineeprogram, där utbildning förläggs till en eller flera arbetsplatser. Vi vill också se en fortsatt satsning på Ung företagsamhets verksamhet.

Allra mest utsatta är de unga vuxna som inte avslutat grundskola och gymnasium. Kampen för att unga vuxna ska få jobb är extra viktigt. Det är ett måste att bedriva uppsökande arbete bland de arbetslösa tjejer och killar som hamnat vid sidan av skolsystemet.

NÄRHET OCH GODA KOMMUNIKATIONER

Goda kommunikationer över kommun- och länsgränserna är avgörande för att öka människors möjligheter att finna arbeten och för företagen att täcka ett behov av arbetskraft. Länet har goda kommunikationer med flyg, järnväg och landsväg, för såväl personer som gods. Den utbyggda kombiterminalen i Hallsberg och kombiterminalen i Örebro innebär dessutom att Göteborgs hamn i praktiken är en del av länets transportsystem.

Människor ska enkelt och säkert kunna färdas till och från arbetsplatsen, skolan, fritidsaktiviteter och social service. Företag måste snabbt och effektivt kunna leverera varor och tjänster till kunder inom och utom landet. Med en utbyggd infrastruktur blir det enklare att ta sig mellan kommuner och över länsgränser. Att ha goda kommunikationer som vidgar arbetsmarknaden för såväl människor som företag är avgörande för välfärden, för jobben och för en ökad och hållbar tillväxt och utveckling i vårt län.

Vårt läns konkurrenskraft stärks av att vi arbetar med tillgänglighet även utanför länsgränserna. En av de viktigaste strategiska satsningarna för vårt område är kommunikationen mellan Göteborg och Stockholm på Västra stambanan. Den viktigaste satsningen för länet när det gäller tågtrafiken är att få bort trängseln för inkommande trafik i Stockholm. En fungerande och snabbare pendlingstrafik till och från Stockholm, samt förbättrad spårkapacitet mellan Hallsberg och Motala för att förbättra för godstrafiken framför allt mot Göteborg, är prioriterade frågor. På

samma sätt är standarden på stomvägnätet genom vårt län och angränsande län, strategiskt viktigt för våra kommunikationer med omvärlden.

Vi vill på sikt ha vägstandard för minst 90-väg mellan alla huvudorter i länet. Vägarna mellan huvudorterna ska hålla en hög säkerhetsnivå. För tågtransport är det viktigt att flaskhalsarna för inkommande tåg i Stockholm blir lösta. Det gynnas både resenärer, näringslivet och miljön av. Vi vill tillsammans med grannlänen fortsätta att driva frågan om snabbare tågförbindelser mellan Stockholm och Oslo, bland annat genom Nobelbanan. En fortsatt satsning på Tåg i Bergslagen är angelägen. Vikten av nya järnvägs-satsningar inom länet ska inte underskattas. När det går att påvisa att miljön, samhället och folkhälsan vinner på en investering i nya spår, då ska vi också driva på för att spåret blir byggt. En större nationell finansiering av spårinvesteringar och spårbunden trafik måste till. En helhetssyn för spårtrafiken är nödvändig i vårt län och i Sverige.

Mälardalen behöver god kommunikation för att fungera som en arbetsmarknad. Ambitionen måste hela tiden vara att utveckla kommunikationerna inom Mälardalen, och knytningen till landets största städer.

Infrastruktur är nödvändigt för ett fungerande samhälle. Vi anser att viktiga investeringar ska kunna ske då de behövs, därför är det bra om strategiska investeringar kan finansieras via ökad upplåning eller genom inslag av brukaravgifter. Staten ska inte kunna kräva kommunal medfinansiering på infrastrukturinvestering.

Pendling. Att förbättra pendlingsmöjligheterna via kollektivtrafik är viktigt i flera avseenden. Om fler människor kan ta sig snabbt, säkert, billigt och bekvämt till sitt jobb genom att använda kollektivtrafik är det en stor vinst för miljön. För kollektivtrafiken i Örebro län är Länstrafiken den centrala aktören.

Kollektivtrafiken ökar rörligheten och viljan att ta jobb på annan ort än där man bor – just därför är det viktigt med en kollektivtrafik som är väl fungerande och konkurrenskraftig under alla förhållanden. Socialdemokraterna vill att det ska bli billigare och enklare att pendla med tåg och buss över länsgränserna. I samverkan med våra grannlän ska vi arbeta för största möjliga öppenhet över länsgränserna och för en gemensam taxa och sammanhållet biljettsystem. Det måste finnas en sund balans mellan avstånd och kostnad i samband med pendling, vilket inte alltid är fallet vid pendling över länsgränser.

För närvarande genomförs förstudien av Länspendeln mellan Nora och Laxå. Förstudien skall vara klar hösten 2011. Länspendeln är ett tydligt exempel på regional samverkan för att göra arbets- och studiependling möjlig. Länspendeln är en prioriterad del av utvecklingen av kollektivtrafiken i vårt län.

Kortpendlingen, den mellan närliggande städer och inom städer, är viktig. Trafiken måste vara anpassad för arbetspendling och för att det ska vara möjligt att enkelt hämta och lämna barn på skola och i barnomsorgen. Kollektivtrafiken behövs för att familjeliv ska kunna kombineras med arbetsliv. Vi vill också utveckla en evenemangsstyrd kollektivtrafik när efterfrågan finns.

Arbetet med att anpassa kollektivtrafiken så att den är tillgänglig för alla ska fortsätta, samtidigt som färdtjänst och sjukresor måste finnas tillgängliga för dem med behov.

Kollektivtrafik är bra för miljön. Tillväxten måste gå hand i hand med omsorgen för miljön. Länstrafiken har ett ansvar att fortsätta att gå före som användare av miljövänliga bränslen i sina fordon. Det är också av vikt att restiden för godstransport på järnväg minskar på såväl nära som lång distans och att järnvägssystemen för gods synkroniseras med övriga Europa. Att fler företag ska se järnväg som ett alternativ för sina transporter är en nödvändighet för trovärdighet i klimatarbetet och ambitionen att minska genomfartstrafik i våra stadskärnor. Därför kommer vi arbeta för vidare satsningar på spårkapaciteten i och i anslutning till vårt län.

Örebro Flygplats. Örebro ligger strategiskt till och det är av stor vikt att upprätthålla en flygplats i västra Mälardalen, framför allt för näringslivets utveckling. Socialdemokraterna vill se en fortsatt satsning på Örebro flygplats, där även staten måste ta ett stort ansvar. Flygplatsen är viktig för både Försvarsmaktens och Räddningsverkets verksamheter.

Genom att ge flygplatsen goda förutsättningar för att driva sin verksamhet, kan också operatörer inom både gods- och persontrafik lockas till flygplatsen. Flyget påverkar miljön, men om en hel region ska stå utan flygplats innebär det också ökade transportkostnader och större utsläpp från vägtrafiken.

Trafiksäkerhet. Arbetet med säker trafik får hög prioritet genom satsningar på vägunderhåll och trafiksäkerhetsåtgärder. Det pågår ett arbete för att förbättra tryggheten för dem som pendlar bland annat genom att förbättra belysning och öppna upp vid busshållplatser runt om i länet. Det är också av stor vikt att få bort tung och farlig genomfartstrafik genom centralorter i vårt län. Där det är önskvärt och möjligt bör trafiken ledas bort från centralorterna.

IT ger konkurrenskraft. För socialdemokraterna är det en prioriterad fråga att hela länet ska ha tillgång till både fast och mobil bredbandsuppkoppling och god mobiltäckning. Ska små och medelstora företag i länet klara av att vara konkurrenskraftiga i en global ekonomi, måste Örebro län ligga i framkant när det

gäller utveckling tillgång till bredbandslösningar och mobila lösningar. För att nå det krävs politisk insikt och handlingskraft. Demokratiutvecklingen och skolans möjligheter att bedriva en modern utbildning är också områden som gynnas av tillgång till funktionell kommunikationsteknik.

UTBILDNING GENOM LIVET

Genom att möta framtiden med goda kunskaper kan Sverige och Örebro län hävda sig i den globala konkurrensen. Därför prioriterar socialdemokratin utbildning i vid mening, med allt från en trygg och utvecklande förskola till en bred forskarutbildning av hög kvalitet. Socialdemokraterna sätter det livslånga lärandet så högt för att ökade kunskaper hos hela befolkningen minskar klassklyftorna och ökar kvinnors och mäns möjlighet att ta aktiv del i samhällslivet och få ett rikt liv.

Den svenska skolan ska vara tillgängligt för alla och ge samma höga kvalitet vart man än bor. Från förskola och framåt ska skolan stimulera elevernas nyfikenhet och lust att lära. Alla elever oavsett ålder och skolform, ska känna sig trygga i att utbildningen genomförs på ett så bra sätt som möjligt. Utbildning i sig är vinsten – det är kunskapen som skapar värde och kraft i samhället. Vinster ska inte kunna tas ut genom att det ges avkall på kvaliteten i skolan, eller genom att välja bort elever med särskilda behov. Socialdemokraterna i Örebro län står för ett skolväsende där elever och föräldrar kan välja skola. Skolan ska aldrig kunna välja sina elever. Utbildningens kvalitet är viktigare än vinstintressen.

Förskolan är första steget i det livslånga lärandet. Därför vill vi socialdemokrater verka för en förskola med bra kvalitet där barnen trivs, har roligt och utvecklas. Förskolan ska stå för ett arbetssätt där lärande och omsorg går hand i hand. För att stimulera barnens lust att lära är det viktigt att förskolan behåller och vidareutvecklar sitt pedagogiska förhållningssätt, där just omsorg och lärande bildar en helhet, med leken som grund och barnet i centrum.

Örebro län är ett län som behöver lyftas kunskapsmässigt. Alldeles för många elever lämnar skolan med otillräckliga kunskaper och många lärare känner att de, trots hårt arbete, inte hinner ge tillräckligt stöd till alla elever som behöver. Vi kommer aldrig att sluta kämpa för att minska de klyftor som bristande kunskaper skapar. Vi behöver också ta ansvar för och hitta rätt verktyg för att ge varje elev det stöd den behöver för sitt lärande. Alla barn och ungdomar ska bli sedda och få vistas i en trygg och trivsam skolmiljö som är anpassad för verksamhetens syfte och storlek. Vi kan inte bortse ifrån att i synnerhet pojkar från arbetarklass klarar sig sämre i vårt skolsystem eller att alltför många flickor känner en för hård stress och press i skolan. Tidiga insatser ger fler möjligheter att lyckas i skolan.

Både flickors och pojkars intresse för tekniska och naturvetenskapliga studier på alla nivåer måste öka. Därför behöver utbildningen inom naturvetenskap, matematik och teknik utvecklas. Kommunala teknikskolor är ett lyckat koncept, som fler kommuner bör införa. För att få fler killar att intressera sig för vård- och omsorgsyrken är det viktigt att bättre visa på de möjligheter som finns i dessa yrken och ta tillvara goda förebilder. Etableringen av Vård- och omsorgscollege i Örebro län underlättar detta.

Vi vill också att kreativa lärprocesser kommer in mer naturligt i skolgången och att entreprenörskap blir ett pedagogiskt förhållningssätt i skolan. I alla utbildningsformer är lärarna helt centrala – deras kompetens avgör om skolsystemet blir framgångsrikt.

Vi är beredda att verka för organiserad läxhjälp i skolans närhet för de elever som behöver ett extra stöd men också för att underlätta för familjer att få arbete och familjeliv att gå ihop. För barnet och föräldrarna är mycket vunnet om läxorna kan klaras av innan kvällen kommer. Vi är också beredda att satsa på sommarskolor för barn som behöver läsa mer i något eller några ämnen inför fortsatt skolar.

Samverkan mellan skolor, och mellan kommuner, i vårt län kan och bör öka. Genom ökad samverkan med närliggande skolor sprids kunskap om goda arbetssätt och nya metoder på ett naturligt sätt. Förståelsen för olika skolors särskilda förutsättningar behöver också öka, vilket ett ökat utbyte kan medverka till. I de delar av länet som är glest bebodda ska vi alltid kunna erbjuda tjejer och killar bästa möjliga utbildning. För detta krävs ibland samverkan.

Det ska finnas utbildning för var och en. Vi socialdemokrater ska vara duktiga på att tillgodose detta. Örebro län är till exempel centrum för många utbildningar för barn med funktionsnedsättningar, nedsatt kommunikationsförmåga och dolda funktionsnedsättningar. Vi vill medverka till att skolor och resurscentra i länet kan fortsätta ge bästa tänkbara undervisning. Det innebär att man utöver utbildningen också förbereder barn och ungdomar med funktionsnedsättning på ett så självständigt liv som möjligt efter utbildningstiden.

Vi vill att alla skolor oavsett huvudmannaskap ska delta i såväl nationella som lokala utvärderingar – kvaliteten och elevernas utveckling ska alltid komma först. Alla skolor måste omfattas av offentlighetsprincipen och meddelarfriheten och ha samma ansvar för och skyldigheter mot elever som de kommunala skolorna.

Samverkan ger förutsättningar. Då samverkan är bra för utbildningens kvalitet och dessutom också är ekonomiskt effektiv – då bör samverkansmöjligheten mellan kommuner prövas. En annan form av samverkan som är viktig är den mellan kommuner och lärarutbildningar. Detta för att öka kvaliteten i skolan, och lärarutbildningen, på lång sikt.

Gymnasieskolan. Ungdomar i Örebro län måste få tillgång till ett så brett utbud av nationella program och inriktningar av gymnasiestudierna, att ungdomarnas yrkesval kan tillgodoses. Vårt läns näringsliv står mitt i en strukturförändring; de tunga industrierna ser inte ut om tidigare och ger inte länet lika många jobb. Utbildningsväsendet måste anpassas för en arbetsmarknad som innehåller fler delar. En socialdemokratisk utbildningspolitik måste fokusera på både individens och arbetsmarknadens behov - i dag och i morgon.

Gymnasieskolans yrkesinriktade program ska utvecklas i nära samarbete med näringsliv och fackliga organisationer. Också på det teoretiska området måste kontakter med arbetslivet vara en naturlig del i studierna. Vi måste fortsätta förbättra arbetet med att bryta flickors och pojkars könsstereotypa val till gymnasieskolan. Alla elever klarar inte gymnasieskolans mål. Kunskapen om vilka faktorer som ligger bakom elevernas prestationer måste fortsätta att spridas.

Gymnasieskolan ska ha till uppgift att bidra till elevernas nyfikenhet på vidare studier; att uppmuntra en vilja att lära nytt och att lära om – genom hela livet. Socialdemokraterna tror att bildning leder till minskade klyftor – ju fler som studerar vidare desto bättre är det. Ska klyftorna motarbetas måste åtgärder vidtas för att minska social snedrekrytering till gymnasieskolan. I vårt län, möjligheternas län, ska åtgärder sättas in som gör skillnad för gymnasieskolan. Läxhjälp, kompetensutveckling för skoledare och lärare, riktade folkhälsosatsningar och sommarskola är några metoder för att bryta snedrekryteringen. Kulturinslag och estetiska ämnen är faktorer som gynnar lärande och utveckling.

Vuxenutbildning. Olika former av vuxenutbildning tillhör kärnan i socialdemokratisk utbildningspolitik. Den traditionella vuxenutbildningen spelar en viktig roll för många länsbor. Det är av yttersta vikt för oss socialdemokrater att vuxenutbildningen har de resurser som krävs för att kunna bidra till en snabb och effektiv omställning av arbetsmarknaden och för att alltid kunna erbjuda länsborna en möjlighet att återuppta eller starta upp vidare studier.

Vår ambition är att det ska finnas lärcentra i alla länets kommuner, där utbildningar erbjuds i samverkan med näringslivet och andra utbildningsaktörer. Vi vill utveckla lärcentras samverkan med högskolor och universitet för att öka möjligheterna till högskolekurser på hemorten. Lärcentra kan också byggas upp i samverkan mellan kommuner i och utanför länet; samverkan ska ske för elevernas bästa. Vuxenutbildningen ska fokusera på arbetsmarknadens behov och ta människors egna önskemål om ny kunskap på allvar. Därför är det vår ambition att Arbetsförmedling och lokala lärcentra samverkar för att utveckla utbildningar efter arbetsmarknadens behov.

Arbetsmarknadsutbildning som direkt ger möjlighet till jobb, alternativt rustar en människa att ta jobb när konjunkturen vänder är prioriterat. Den typen av utbildning kan ske genom insatser av Arbetsförmedlingen eller genom lokala lärcentras försorg. Det finns också många duktiga utbildningsföretag som står redo att utbilda. Nu krävs det politiska beslut för att det också ska ske i praktiken.

För oss socialdemokrater är det viktigt att det ska vara enkelt för människor att läsa upp sina betyg, för att kunna komma vidare i utbildningsväsendet, alternativt stärka sin ställning på arbetsmarknaden. I Örebro län vill vi verka för att möjligheten att läsa upp gymnasiebetygen ska finnas i alla kommuner.

För invandrade vuxna får inte språket bli en begränsning. Det ska finnas flexibla lösningar för fortsatt utveckling i svenska språket livet igenom.

Yrkesutbildning. Var och en förtjänar och behöver ett jobb. Ibland räcker inte kunskaperna till för de arbeten som finns tillgängliga och då kan ett kunskapsmässigt lyft behövas. Yrkesutbildning på gymnasial nivå och eftergymnasial utbildning som fokuserar på att skapa yrkeskompetens utifrån den lokala marknadens behov bör finnas i så många kommuner som möjligt. Samverkan, genom till exempel praktik, bör ske med det lokala näringslivet.

Eftergymnasial yrkesutbildning är ett bra redskap för att tillgodose både människors och näringslivets behov. Utbildningen hjälper också många duktiga yrkesutövare att validera sina kunskaper. Att satsa på det livslånga lärandet är ett konkret bevis på att samhället har en solidarisk människosyn, eftersom utbildningen väldigt konkret hjälper kvinnor och män att komma vidare i sina liv i samband med exempelvis arbetslöshet eller arbetsskador. Validering ska prioriteras inom all vuxenutbildning.

Universitetet. Örebro universitet har varit framgångsrikt sedan man 1998 etablerades som ett universitet. Antalet forskarstuderande har ökat och universitet hävdar sig väl när det gäller andelen forskarutbildade lärare och i konkurrensen om forskningsmedel. Nya utbildningar har etablerats på universitetet. Allt fler studenter kan i dag läsa till masternivån.

Åtgärderna för att bredda rekryteringen måste fortsätta; det gäller särskilt att stimulera unga mäns lust att läsa vidare. Arbetet med att öka andelen kvinnor på högre positioner inom den akademiska världen ska fortsätta. Andelen högskoleutbildade är fortfarande låg på många bruksorter. Att öka tillgängligheten till högre studier via lokala lärcentra har visat sig vara ett framgångsrikt verktyg för att bredda rekryteringen. Samverkan med andra universitet och lärosäten är också viktig för att rätt bredd ska komma studenterna till del och för att de kunskaper som finns i

Örebro sprids över landet. Den typen av samverkan är också viktig för att öka utbudet vid Örebro universitet; det ska genom ökad samverkan vara möjligt för studenter vid Örebro universitet att läsa kurser som universitetet självt inte har kompetens eller resurser att genomföra. Ledande universitet ska kunna ge kurser genom Örebro universitets försorg. I Örebro universitets vision 2015 uttalas ambitionen att universitetet ska etablera sig som ett respekterat europeiskt forskningsuniversitet - denna utveckling stöttar vi.

Universitet har en betydande roll i hela länets utveckling. Nya samverkansformer mellan Universitetet och länets kommuner behöver därför utvecklas. Den kunskap och utvecklingskraft som finns i länet behöver tas tillvara i nära samverkan med forskning och privat näringsliv. Initiativ som högre utbildning och forskning i Karlskoga är viktiga både för universitet och för den regionala utvecklingen i Östra Värmland. På samma sätt bidrar campus i Grythyttan med bland annat den riksända Restauranthögskolan i Grythyttan till att stärka Bergslagen och länet.

En viktig ambition med forskningen vid Örebro universitet ska vara att dess resultat och idéer kopplas till välfärdsverksamheter, näringslivet och offentlig förvaltning. Ny kunskap ska användas i välfärdsarbetet ute i kommuner och landstinget; även universitetets forskningsresultat inom medicinområdet ska komma samhället till del. Även länets företag har stor nytta av universitetets verksamhet och det är en politiskt prioriterad uppgift att se till att den samverkan fungerar bra. Kunskap skapar jobb och på arbetsmarknaden finns kunskap som universitetet behöver.

Studenter med funktionsnedsättning ska ha samma rätt till utbildning som andra. Örebro universitet har särskilda förutsättningar att utvecklas till ett teckenspråkigt universitet. Genom de studerandes egen medverkan ökar kvaliteten i utbildningarna.

Folkbildningen. Folkbildningen med studiecirkeln som bildningsform kan för många vara ett första steg att gå vidare i det livslånga lärandet. Folkbildningens möjligheter måste tas till vara; de traditionella studieförbundens metoder och kunskap är viktiga redskap i samhällsutvecklingen. Länets offentligt drivna folkhögskolor ska också fortsättningsvis erbjuda kurser som ger människor möjlighet att ta viktiga steg på kunskapsstegen. Folkhögskolor är viktiga, dels för att de utvecklar nya pedagogiska metoder, dels för att de förbereder många människor för vidare studier och fångar upp människor som behöver studier i andra skolformer.

Nya svenskers utbildning. Det svenska samhället tar inte tillräckligt tillvara nya svenskers kompetens. I Örebro län vill vi i möjligaste mån dra nytta av de kunskaper som nya svenskar tar med hit. Den som fått en utbildning i ett annat land måste få chansen att validera sin kompetens eller komplettera just de delar av en utbildning som hon eller han behöver.

Språkstudier ska kunna ske parallellt med arbete och annan utbildning. Svenskundervisningen ska hålla hög kvalitet och ska även erbjuda möjligheter att använda språket i vardagliga situationer, under till exempel praktik på arbetsplatser. Vi vill att introduktionsutbildningen påbörjas inom en månad från anmälan för att påbörja SFI-undervisning. SFI-undervisningen ska ta hänsyn till varje deltagares individuella förutsättningar, men undervisningen bör inte bara handla om språk, utan även förenkla steget in i samhället och arbetslivet. Vi vill se flexibla lösningar, som gör det möjligt för nya svenskar att fortsätta utvecklingen i svenska språket livet igenom.

ETT FRISKARE LÄN – JÄMLIKHET BIDRAR TILL HÄLSA

Att få leva ett liv i hälsa är en önskan som vi alla bär. Vi människor lever allt längre men tyvärr innebär det inte att alla lever ett friskt liv. Sysselsättning, utbildning, inkomst, diskriminering, kulturkonsumtion samt vilka nätverk vi människor finns i påverkar vår livsstil och därmed också vår hälsa. Allt för många människor dras under stora delar av livet med sjukdomar och krämpor. Ohälsan är klass- och könsbunden. Det kan vi aldrig acceptera. Trots att landstinget, länets kommuner, försäkringskassa, arbetsförmedling, idrottsrörelse och flera andra aktörer arbetat aktivt med denna fråga finns det mycket kvar att göra. Det tänker vi också göra.

Arbetet för en god folkhälsa i vårt län handlar om att förbättra människors livsvillkor och att öka människors inflytande och delaktighet. Men det handlar också om att diskutera kring våra levnadsvanor och informera om alternativ som leder till en stärkt hälsa. Just i samband med informationsansvaret bör kommuner och landstinget ta ansvar för att kommunikationen når alla – även människor med funktionsnedsättning och nya svenskar. Det synsättet har vi på all information och kommunikation som medborgarna nås av.

Att ha ett arbete, att känna ekonomisk och social trygghet, att ha möjlighet att påverka sin vardag och sitt liv är viktigt för hälsan. Motsatsen: dåliga livsvillkor, arbetslöshet, social och ekonomisk stress och utanförskap skapar ohälsa. Därför är arbetet för jobb, en välfärd för alla, delaktighet och trygghet viktigt för oss socialdemokrater. Rökning, alkohol och andra droger, övervikt, matvanor och brist på motion är exempel på levnadsvanor som påverkar vår hälsa negativt. Utmaningen handlar om att skapa goda vanor bland barn och ungdomar, få en mer hälsofrämjande sjukvård genom tidiga insatser, information och rådgivning och att särskilt stärka äldres hälsa. Våra skolor och landstinget, gärna i samverkan med föreningslivet, bör bli bättre på att ge barnen redskap att ta hand om sig själva på ett bra sätt. Ett gott exempel på praktiskt folkhälsoarbete som inte behöver kosta en krona är att verka för ”vandrande skolskjutsar”, då barnen får ta en promenad till

skolan i sällskap av en vuxen, istället för att åka bil. Ett annat exempel är att utbudet i skolcafeterior ses över.

Idag vet vi att flera av våra stora folksjukdomar kan förebyggas genom aktiva hälsofrämjande insatser. Ett exempel som vården i vårt län arbetar med är fysisk aktivitet på recept (FaR). Istället för att skriva ut medicin till patienterna får de möjlighet att genom ökad motion förbättra sin hälsa. Vi vill under kommande mandatperiod utöka denna satsning och pröva om skolhälsovården kan skriva ut fysisk aktivitet på recept. Fler skolidrottsföreningar, mer idrottsverksamhet på fritidsgårdarna, uppmuntran till spontan idrott och fler fysiska aktiviteter under skoltid är insatser som leder till bättre hälsa och som vi arbetar för. Många unga är idag väldigt stillasittande och denna möjlighet skulle kunna vara steg mot ett mer rörligt liv. Samtidigt skulle fler unga ges möjlighet att redan tidigt komma i kontakt med frivilligorganisationer och föreningsliv.

Att ha ett arbete ger ett bättre liv, det tror vi socialdemokrater på. Varje kvinna eller man som i arbetslivet far illa på grund av dålig arbetsmiljö, fysisk eller psykisk, måste få hjälp. Samhälle och arbetsgivare har ett gemensamt ansvar för att de drabbade ska hjälpas. En god arbetsmiljö bidrar till en stärkt folkhälsa.

Vi måste också förbättra processen med hur vi för in forskningsresultat och annan ny kunskap i vårt praktiska arbete. När vi vet mer om något som påverkar hur människor mår, kring hälsa, demokrati eller inflytande, ska denna kunskap också snabbare rendera i aktiva insatser.

I och med att allt fler blir allt äldre ökar också gruppen av friska pensionärer. Fler friska pensionärer är positivt. Vi behöver arbeta mer aktivt för att främja äldres hälsa. Att motverka ensamhet och isolering är ett sätt att arbeta förebyggande. Människor som levt genom ett helt liv och yrkesliv ska kunna njuta av sin tillvaro när tiden för pensionering kommer. I denna grupp finns ett behov av att kunna få en genomlysning av sin hälsostatus, trots att man inte känner sig sjuk. För att möta detta behov vill vi finna nya former för att enkelt kunna få en hälsoundersökning och råd om hälsa. Även andra grupper ska kunna utnyttja denna möjlighet.

Dialog skapar förutsättningar för att bli bättre både på själva folkhälsoarbetet, men också på att skapa folkhälsa i ett bredare perspektiv. Till exempel kvinnor och män som lever med en funktionsnedsättning vet mest om hur folkhälsoarbetet kan utvecklas för den egna gruppen. Vill vi veta mer om hur en ung tjej eller en kille vill vara med och forma sin framtid – ja då får vi fråga dem. Dialog om framtidsfrågor och folkhälsa är viktig.

Socialdemokraterna i Örebro län kan aldrig acceptera hemlöshet. Var och en av oss behöver ett stabilt fundament att bygga livet, arbetslivet och det egna välmåendet på.

LIVETS GODA STUNDER

I Örebro län finns en mångfald av natur-, kultur- och idrottsupplevelser. Olika naturtyper är representerade. Här finns sjöar, skogar, ängar, berg och dalar; likväl som många av landets viktigaste industriminnen. De är en förmån för människor att själva kunna välja sin naturupplevelse – det kan man i Örebro län.

Vi vill bredda intresset för skogen, naturen och sjöarna i länet och satsa vidare på att nya grupper ska känna sig hemma bland våra många smultronställen. Genom att ge friluftsliv och naturstudier en större roll i skolan ökar förutsättningarna för att bredda friluftslivintresset bland både flickor och pojkar. Länets vandringsleder, cykelleder och kanotleder ska vårdas och utvecklas.

En meningsfull fritid får aldrig bli en klassfråga. Därför måste naturen tas om hand och människor beredas tillgång att uppleva den. Fysisk tillgänglighet, inte minst, är viktig. Naturupplevelser, friluftsliv, idrottsupplevelser och rekreation bidrar till en bättre folkhälsa.

Kulturen ger upplevelser som utvecklar människor och därför måste vi också ge kulturen möjligheter att utvecklas. Musik, teater, bildkonst, film, design, arkitektur och kulturarv. Kulturutbudet, upplevelsemöjligheterna och kulturutövandet i Örebro län är både brett och av god kvalitet. Barns- och ungdomars kulturupplevelser, och även kulturens roll inom äldreomsorgen, ser vi som prioriterade områden.

Intressanta upplevelser i naturen, i kulturmiljöer eller genom en kulturupplevelse kan leda till ökad kulturturism. Kulturturism skapar arbetstillfällen.

Folkrörelser var med och byggde Sverige. Samhällets behöver starka folkrörelser för att fungera – insatsen som folkrörelsen gör går inte att negligera. Idrottsrörelsen tar till exempel ett stort ansvar för att utveckla barn och ungdomar och för att ge kvinnor och män en meningsfull fritid. Folkrörelser och föreningslivet hittar hela tiden nya arbetsformer; det är bra och nödvändigt. Vi stöttar det utvecklingsarbete som pågår. Vi är ett folkrörelseparti och vet värdet i att arbeta tillsammans för gemensamma mål.

Samhället har ett ansvar för att se till att människor har mötesplatser i sin närhet. Vi socialdemokrater sätter högt värde på ett aktivt föreningsliv och offentliga lokaler för verksamhet på invånarnas egna initiativ. Vi vet att idrotts- och föreningsrörelsen är

en stor och viktig del i många människors liv. Vi vill ha en stor och bred idrottsrörelse som är öppen för alla.

Några viktiga institutioner vi har för kulturutveckling och folkbildning är våra kulturskolor och bibliotek. Dessa ska utvecklas och finnas i människors närhet. Där samverkan behövs över kommungränser för att stärka kvaliteten ska samverkan också ske. Andra viktiga institutioner i länet är Länsmusiken, Länsbiblioteket, Läns museet, Kulturarvet och Länsteatern. En särskild insats vill vi göra för att stärka barns- och ungdomars intresse och lust att uppleva språket.

I det samhälle vi lever i är konsumtion en del av vardagen. Vissa saker behöver vi konsumera för att överleva; andra saker förenklar vardagen eller skänker förströelse. Det är viktigt, både för unga och gamla, att då det behövs kunna få stöd och hjälp som konsument, när man råkat ut för ett problem med en produkt, när det är svårt att välja eller när man hamnat i negativa konsumtionsmönster. Därför är det viktigt med en effektiv och aktiv konsumentrådgivning.

STOREBRORSSAMHÄLLET BEHÖVS INTE

Under de senaste åren har debatten om integritetspolitiska frågor blivit allt hetare. Det är viktigt att ifrågasätta politiska beslut och initiativ som leder till mer övervakning och inskränkningar i den personliga integriteten. Socialdemokraterna i Örebro län vill inte ha ett storebrorsamhälle.

I ett länsperspektiv är det självklart att vi socialdemokrater verkar för att offentlig driven verksamhet och gemensamt ägda bolag ska driva en öppen och transparent verksamhet. Vi anser också att fristående företag som driver välfärdsverksamhet ska vara helt transparenta. Yttrandefrihet, tryckfrihet och meddelarfrihet är avgörande inslag i den svenska demokratin som hela tiden måste återerövas. Kvinnor och män ska kunna känna sig säkra på att sekretessbelagd information hanteras på rätt sätt.

Brottsbekämpning är viktigt – men medborgerliga rättigheter får inte huvudlöst offras när nya brottsbekämpande metoder utvecklas. FRA-lagen ska rivas upp. Ipredlagen bör arbetas om, med mer hänsyn tagen till den personliga integriteten.

Olika tekniska lösningar för att öka tryggheten i samhället, som exempelvis kameraövervakning, ska användas med stor försiktighet och bara då andra möjligheter för ökad säkerhet eller minskad skadegörelse inte kan ge resultat.

VI ÄR SAMHÄLLSBYGGARE

Människor behöver ett rikt och varierat utbud av bostäder. Det är viktigt att kvinnor och män kan göra val av boende som bottnar i både tid, ekonomi, rörlighet och behov. Därför behövs ett blandat utbud av upplåtelseformer. En föränderlig arbetsmarknad behöver också ett varierat bostadsbestånd för att fungera.

I Örebro län finns både kommuner som har bostadsöverskott och bostadsunderskott. Vi socialdemokrater anser att det är viktigt att samhället använder sina till buds stående medel för att bostadsmarknaden ska vara i rimlig balans. De kommunala bostadsbolagen, allmännyttan, är det viktigaste verktyget att arbeta med dessa frågor. Vi tror att det behövs en investeringsstimulans för att fler hyresrätter ska byggas där det råder bostadsbrist. Vi anser att det är viktigt att en politik utformas för de orter där det råder bostadsöverskott, men där det finns behov av att utveckla nya boendemiljöer. Att dessa orters förmåga att överleva försämrats ytterligare vinner inte Sverige på.

Att hyresgäster inte kan dra nytta av de ROT-avdrag som boende i andra upplåtelseformer i dag kan söka är orättvist. Därför ska även hyresrätten omfattas av ROT-avdraget och ett investeringsstöd. Vi vill också arbeta för skatteneutralitet mellan upplåtelseformerna.

Kommunala fastighetsbolag, allmännyttan, ska framför allt ansvara för bostadsförsörjningen och för att erbjuda goda bostäder till en rimlig kostnad. Det finns inget egenvärde i att kommunen driver bolag om inte kommunen och dess invånare vinner på det. Vinsten ska vara en fungerande bostadsförsörjning och en flexibel bostadsmarknad. Att utnyttja planeringsmonopolet är en funktionell metod för att för att få ett blandat boende i kommunerna. Socialdemokraterna i Örebro län anser också att det är rimligt att alla kommuner har en öppen demokratisk bostadsförmedling och att de allmännyttiga bolagen ska vara föregångare på området.

Det måste finnas bostäder för invånare i alla åldrar. Det måste finnas bostäder för människor med särskilda sociala behov. Det måste finnas bostäder som underlättar för företag att rekrytera personal och för lärosäten att locka studerande. För oss är det självklart att framtidens bostäder byggs på ett klimatsmart sätt, och att även renoveringar av bostäder sker klimatsmart. Klimatsmarta investeringar måste genomföras än mer i bostadssektorn.

Trygghet i boendet bedöms av de flesta som en av de viktigaste faktorerna för var man vill bo. Framför allt kvinnor känner otrygghet i många utomhusmiljöer. Det är rimligt att var och en i vårt län känner trygghet i den egna bostaden och i bostadsområdet. Vi vill utveckla instrumentet med trygghetsvandringar ytterligare runt om i våra tätorter och involvera de boende i det arbetet. Trygghet handlar dock

inte bara om en trygg boendemiljö; det handlar också om möjligheten till social samvaro och ett aktivt liv. Mer folk i rörelse i bostadsområden stärker folkhälsan och tryggheten.

LEVANDE BOSTADSOMRÅDEN

Segregationen och orättvisor i samhället är ett stort problem. Vi vill inte riskera en utveckling som den i stora europeiska städer, där kravaller och sammandrabbningar blivit vardag. Den utvecklingen har vi sett tendenser av även i Sverige. Det är inte acceptabelt. Därför vill vi utjämna klyftor och orättvisor och vårt arbete för att minska bostadssegregationen fortsätter.

Vid sidan av de mest integrerande åtgärderna av alla, full sysselsättning och åtgärder som syftar till att bygga bort gränser och hinder i stadsmiljöerna, anser vi socialdemokrater att det finns flera insatser som kan göras i vårt läns kommuner.

Näringslivspolitikerna bör fokusera mer på de större bostadsområdena, som tenderar att likna sovstäder. Arbetsplatser i eller i anslutning till stora bostadsområden skapar nya möten. Detsamma gäller andra former av samhälleliga mötesplatser, så som idrotts- och kulturlokaler för både organiserade verksamheter och spontana aktiviteter. Flera attraktiva mötesplatser behövs. Kollektivtrafiken har en integrerande kraft som inte får förringas, men ska den betyda något måste kollektivtrafiken också föra människor till större bostadsområden, inte bara ifrån dem. Vi vill skapa ett levande samhälle – det innebär att samhället måste leva överallt, även i det som kallas miljonprogrammet. Att i sitt eget bostadsområde eller på annan plats i sin hemort få finnas i sammanhang med utbildning, praktik och socialt umgänge är avgörande för hur nya svenskar kommer in i det svenska samhället.

Det görs många goda insatser idag i bostadsområden. Föreningslivet, idrottsrörelsen, kommunala verksamheter, samfund, bostadsbolag och studieförbund arbetar alla hårt för samhällets bästa, med frågor som områdesutveckling, trygghet, öppenhet och tolerans. Den energin som finns hos de olika aktörerna och inte minst hos de människor som kommit till vårt land kan tas tillvara på ett bättre sätt. Det krävs att det finns aktivitetslokaler och resurser som kan bidra till föreningsutveckling och mobilisering. Samhället måste mobilisera tydligare kring miljonprogramsområdena och våga prioritera dem som behöver stöd allra mest. När skola, bibliotek, föreningsliv, bostadsbolag, vårdgivare och närpolis samverkar istället för att arbeta i stuprör kommer vi längre. Vi vill se ett ökat fokus på sådan samverkan och skapa mötesplatser där samverkan kan ske, tillsammans med de boende.

En fråga som inte är helt ovanlig för kommuner runt om i landet och länet, är när fastighetsägare missköter sitt uppdrag och boende utsätts för fara på ett eller annat

sätt. Möjligheten att tvångsförvalta fastigheter måste bli tydligare och det är också viktigt att kommuner eller de kommunägda bolagen i de sammanhangen är beredda att ta ett stort ansvar för förvaltandet.

Alla familjer ser inte likadana ut och alla familjer har heller inte samma förutsättningar. I vårt samhälle är det viktigt att barnen inte kommer i kläm, genom att lämnas ensamma ofta eller genom att det inte finns pengar i familjen till att bekosta en bra fritidsverksamhet för barnen. Vi socialdemokrater värnar fritidsgårdar och att alla barn och ungdomar ska ha tillgång till stimulerande aktiviteter efter skoltid. Men särskild vikt ska läggas där det behövs som bäst – och det är i de bostadsområden där den socioekonomiska statusen är lägst.

INTEGRATION INNEBÄR ATT VAR OCH EN BLIR SEDD

Alla människor ska inkluderas i samhället. Alla ska tillåtas att bidra med sina erfarenheter och sin kompetens. Det är vad integration handlar om. Integration kan aldrig vara en fråga för en grupp utan berör alla i ett samhälle. Ett samhälle där alla respekteras och accepteras. Integration innebär också att grundläggande demokratiska värden ska värnas. Vår människosyn vilar på principen om allas lika värde. Var och en av oss är lika betydelsefull.

De nya svenskar som kommer till Sverige kommer hit inte som ett kollektiv utan som individer. Var och en ska bli sedd. Vårt samhälle måste ha en beredskap på vårdcentraler, familjecentraler, arbetsförmedlingar och andra institutioner att ta emot de nya svenskarna just som individer och bemöta dem utifrån deras individuella behov.

Socialdemokratisk styrda kommuner tar ett solidariskt ansvar för asyl och flyktingmottagande. Sverige och Örebro län välkomnar människor som behöver vår hjälp. Att ensamkommande asylsökande barn får ett gott mottagande är särskilt viktigt.

Det är ungdomarna som är nyckeln till en lyckad integrationspolitik. Av flera skäl. Dels är det ungdomen som uppvisar flest tecken på frustration och hopplöshet när samhället inte förmår att välkomna dem och deras familjer. Men det är också ungdomarna som ofta leder sina familjer in i det svenska samhället, genom att de snabbare lär sig språket och svenska myndigheters funktionssätt.

I vårt Sverige gäller alla människors lika värde. Med en sådan samhällssyn finns inget utrymme för diskriminering, rasism och intolerans. Sådana krafter kommer vi socialdemokrater alltid att bekämpa. Det bör finnas en kompetent och aktiv antidiskrimineringsbyrå som medborgarna ska kunna vända sig till lokalt eller i länet.

EN DEL AV VÅR OMVÄRLD

Till de stora förändringarna på arbetsmarknaden hör att framtidens arbetskraft i högre grad än någonsin tidigare representerar olika kulturer och har rötter i andra kontinenter än vår egen. Det ger stora möjligheter när nu marknaderna är mer globala än tidigare, men det ställer också stora krav både på att förpassa varje form av diskriminering till historiens soptipp.

Stora årskullar är på väg in i pension. Om vi lyckas vända arbetslösheten och får fart på hjulen igen kommer vi i Örebro län, liksom på många andra håll i västvärlden, att lida brist på arbetskraft bara inom ett decennium. Detta måste vi vara beredda på ute i kommunerna. När behov av ny arbetskraft finns, ska också vi reagera på det behovet. Det kan kräva insatser på flera områden, som bostäder, språkutbildning och näringslivskontakter.

Socialdemokraterna har alltid varit ett parti som tagit ställning för internationell solidaritet och goda relationer med länder och folkgrupper runt om i världen. Solidaritet innebär också att vi som bor här i länet ska verka för att levnads- och arbetsförhållandena runt om i världen är goda.

Vi socialdemokrater vill se fler utbyten, där människor, både ungdomar och äldre, från vår del av världen får lära och uppleva hur andra delar av världen fungerar. Och tvärt om så klart. Våra olika lärcentra i länet underlättar för de studerande att ta del av intressant utbildning från andra länder. Det är även viktigt att skolor satsar på utbildningar med internationell profil och att de sker utbyten både genom egen försorg och genom de program som bland annat EU erbjuder.

Socialdemokraterna vill också satsa på att Örebro län ska bli ett rättvist län i ett internationellt perspektiv. Andelen rättvisemärkta varor som förbrukas inom offentligt finansierad verksamhet måste öka successivt. Vid inköp av varor från länder där barnarbete eller oskäliga arbetsförhållanden förekommer, ska de rättvisemärka alternativen prioriteras.

MÄNNISKOR VÄXER TILLSAMMANS

I Örebro län, eller Örebroregionen om man så önskar, bor cirka 270 000 barn, kvinnor och män. Vi gör alla olika val kring hur vi bor och hur vi lever våra liv. Men en sak är säker. Vi behöver varandra. De allra flesta människor tar del av kommunal service på något sätt. Vi socialdemokrater tror på en värld där omtanke och solidaritet med omgivningen präglar samhället. Dessa värden står sig starka i vårt län. Men det räcker inte med ideal. Det behövs också handlingskraft.

Vi socialdemokrater tror på samverkan. Kommuner behöver hjälpas åt för att på bästa sätt erbjuda invånarna den service och de tjänster de behöver och förtjänar. Samverkan sker i dag på flera olika sätt. Vi kommer aktivt att verka för mer samverkan, då det är vår uppgift att varenda skattekrona används på bästa sätt. Processen med att bilda regionkommuner kommer att fortsätta under kommande mandatperiod. Vi socialdemokrater ska ha en aktiv roll i det arbetet och arbeta för ett samarbete i mellansverige, där Örebro län får en central roll. Uppgiften är att skapa en region där satsningar på infrastruktur, näringsliv och andra utvecklingsfrågor får kraft och når resultat.

I Örebro län har vi framgångsrikt arbetat med att skapa samarbeten mellan kommuner, för ökad effektivitet och god samhällservice. Det är viktigt att politiken alltid utgår från att skattepengar används så rationellt som möjligt. I de fall det är befogat vill vi att samverkan mellan länets kommuner utvecklas än mer. Ibland är det funktionella att inom delar av länet eller i samverkan med närliggande kommuner i andra län lösa svåra lokala frågor.

ETT GRÖNARE LÄN

I en värld där vi inte bara måste vara klimatsmarta utan även resurssmarta, så är det vi socialdemokrater som har en helhetssyn med vår omsorg för människorna, jorden och för en rättvis fördelning. Vi står inför stora problem: den globala uppvärmningen och vår påverkan på miljön.

I Örebro län ska ambitionen att arbeta för minskad klimatpåverkan vara hög. Man kan säga, att här ska miljön för klimatarbete vara gynnsam. Vi vill att Örebro län ska vara en föregångare i det nödvändiga arbetet med att minska vår klimat- och miljöpåverkan. Vi vill minska utsläppen av växthusgaser i vårt län med 40 procent till år 2020 (jämfört med år 1990). För att klara det kommer det krävas stora insatser av staten, regionen, kommuner, företag och medborgare.

Vi socialdemokrater vill förstärka arbetet med energieffektivisering av byggnader, minskat elberoende för uppvärmning och mer energieffektiv belysning. Vi är övertygade om att en modern och effektiv kollektivtrafik med sänkta restider jämfört med idag är avgörande för att minska miljöpåverkan från transporter.

Vi vill bygga ut infrastrukturen för och produktionen av alternativa bränslen i hela vårt län och på så sätt påskynda utbytet av de fordon som brukas inom offentlig sektor. Lokala satsningar på till exempel biogas och vindkraft är fullt möjliga utan någon lång startsträcka. En utbyggd miljövänlig energiproduktion är viktig – och arbetet kan starta nu. Vi är oroliga för att skattepolitiken inte understödjer satsningen på lokal miljövänlig energiproduktion och vill därför arbeta med att se över de

frågorna på ett nationellt plan. Att vattenkraften i landet effektiviseras är en viktig förutsättning för det långsiktiga arbetet med miljövänlig energi.

Vi tänker verka för att kommuner, landsting och stat upphandlar och efterfrågar de produkter och tjänster som är mest miljövänliga och energieffektiva.

Örebro län kan minska sin klimatpåverkan påtagligt genom att minska energiförbrukningen. Trafiken och fastigheter står idag för huvuddelen av vår energiförbrukning. För en klimatanpassning krävs effektivare transporter och miljövänligare sätt att värma och ventilerade våra hus. De offentliga verksamheterna ska gå före i detta arbete. Vi vill pröva tanken om ett läns gemensamt bolag för gröna energisatsningar. För enskilda aktörer i länet kan det vara svårt att satsa på grön el. Marknaden är heller inte speciellt utvecklad på området. Tillsammans kan vi i Örebro län göra skillnad.

Miljöfrågorna handlar inte bara om vårt klimat. Vi står inför stora utmaningar både vad gäller överutnyttjande av jordens resurser och kemikalieanvändningen. Det används dagligen mängder av kemikalier som antingen redan påverkar miljön, eller som kan påverka miljön på sikt. Vi vill säkerställa att det i våra verksamheter alltid används det mest miljövänliga alternativet och vi vill vara drivande i arbetet med att förändra kemikalieanvändningen i hela vårt län.

Örebro läns klimatprotokoll är ett bra initiativ som redan tagits och som pågår för fullt. Företag och organisationer i länet förbinder sig att minska sina utsläpp och arbeta offensivt med klimatfrågan. Vi vill stötta initiativet och, med de till buds stående medel politiken har, arbeta för att fler ansluter sig till det regionala klimatprotokollet.

Socialdemokraterna i Örebro län tar tydligt ställning mot brytning av malm eller skiffer i länet, med syfte att utvinna uran för kärnkraftsproduktion. Vi respekterar utslaget från folkomröstningen rörande kärnkraft och kärnkraften ska fasas ut. Socialdemokraterna verkar också för en sund skogspolitik, som innebär att skog hela tiden återplanteras efter att den avverkat. Det är viktigt både ur ett ekonomiskt perspektiv, men också för att koldioxiden i luften ska tas upp av växtlighet.

MER JÄMSTÄLLT FAMILJELIV

Kvinnor och män ska ha makt över sina egna liv. Vi ska alla ha samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter i livet. Den frihet som ryms i att kunna försörja sig själv och sin familj är vår värdering. Föräldraskap och yrkesliv måste kunna kombineras. Lika lön för lika arbete är en självklarhet. Likaså ska det vara självklart att gemensamt ansvar ska delas. Socialdemokraterna i Örebro län verkar för en mer jämställd

föräldraförsäkring, som delas i tre delar. En del för vardera vårdnadshavaren och en del för familjen att disponera efter egna önskemål.

Familjepolitik för oss socialdemokrater innebär att vi ser att olika familjer både ser olika ut och fungerar på olika sätt. Detta måste speglas i det omgivande samhället, till exempel hur barnomsorg och skola fungerar omkring familjen. Dock är det är i hög grad fortfarande kvinnorna som bär huvuddelen av arbetet med hem och barn. Det är fortfarande kvinnorna som har flest kontakter med skola och barnomsorg. Det är kvinnorna som går ned i arbetstid när barnen är små, och det är fortfarande bara en dryg femtedel av föräldraförsäkringen som tas ut av män. Detta slår direkt på kvinnors möjligheter i arbetslivet och på mäns roll i familjen. Kvinnor har svagare löneutveckling som följer med långt efter det att barnen är små. Ohälsotalen är högre bland kvinnor. De många deltiderna ger henne lägre lön, sämre pension och en svagare ställning i arbetslivet. Allt fler män vill vara närvarande pappor i sina barns vardag, men de möts inte sällan av medvetna och omedvetna hinder från sin omgivning.

För att stödja föräldrar i de möjligheter som finns i att dela ansvaret för de små barnen under föräldraledigheten vill vi utveckla föräldrautbildningen så att den har ett genusperspektiv och riktar sig lika mycket till båda föräldrarna. Örebro län ska bli en föregångare i detta arbete. Ökad kunskap kan på det här området, precis som på många andra områden, göra stor skillnad för hur samhället utvecklas.

Kommunerna ska vara aktiva med att utveckla jämställdhetspedagogik inom förskolor och skolor, samt arbeta med insatser som påverkar pojkars och mäns stereotypa maskulina ideal.

Föräldraskapet börjar redan innan barnet är fött. Vi socialdemokrater vill att barn- och mödravård i vårt län ska präglas av respekt för individuella önskemål och behov.

JÄMLIK OCH JÄMSTÄLLD VÅRD

Vi vill att vården ska utgå från och styras utifrån människors behov. Var och en ska bemötas med respekt och alla ska känna sig välkomna när de är i behov av vård. Den som är i störst behov av vård ska få vård först och vi ska alltid kunna lita på att vi blir likvärdigt behandlade.

Det ska inte spela någon roll vem du är. Var och en, oavsett bakgrund, har rätt till en god vård. Alla ojämlika eller könsrelaterade skillnader i vård, behandling eller bemötande måste synliggöras och åtgärdas. Diskussioner om jämlikhet och attityder är viktiga bland vårdens personal.

Vi har en bra hälso- och sjukvård men skillnaderna i hälsa i länets befolkning är ändå stora. Vi socialdemokrater arbetar målmedvetet för att motverka dessa skillnader.

Jämställd och jämlik vård handlar om att alla ska få den vård de behöver. Ibland är behoven olika – och då måste de få vara det. Det betyder att till exempel kvinnor och män ibland måste behandlas olika. Om kvinnor behandlas utifrån kunskap och erfarenhet som grundats på män som norm kan ojämställdhet skapas och detsamma gäller om män behandlas på kunskap och erfarenhet grundad på kvinnor.

Mäns våld mot kvinnor är ett allvarligt uttryck för ojämställdhet och ett betydande samhällsproblem som kräver flera olika insatser för att upphöra – för det måste upphöra! Kvinnor som utsätts för våld från män i en nära relation ska få stöd och hjälp att bryta sig loss. Här är det även viktigt att stöd ges till de barn som berörs. En stor del av stödet sker genom kvinnocentrum och kvinnohus i länet. Samtidigt är det viktigt att arbeta med förebyggande insatser för att våldet inte ska uppstå. Detta gäller alla typer av relationsrelaterat våld.

Män som av olika anledningar befinner sig i krissituationer som har lett eller kan leda till våldshandlingar ska ges möjlighet till stöd. Vi vill bygga upp en mansmottagning, som arbetar med att bryta detta negativa beteende hos män.

VÅRD I RÄTT TID

Vårt mål är att vård ska ges på rätt plats i rätt tid när patienterna har behov av den. Inom den planerade vården har köerna till vissa mottagningar och behandlingar tidigare varit långa. Långsiktiga satsningar har gjorts som också resulterat i att fler fått vård inom garanterad tid. Men det räcker inte – vi är inte nöjda trots förbättringarna. Tillgängligheten till vården kan öka på flera sätt, bland annat genom att bättre ta tillvara alla yrkesgruppers kompetenser och genom nya arbetsätt och nytt tänkande.

Vårt mål är att vården ska ges snabbt och efter behov. Därför kommer vi i Örebro län att tillämpa en mer generös vårdgaranti: Patienten ska få kontakt med vården samma dag man söker (0) om behov finns ska man ha rätt att träffa läkare inom 7 dagar. Ingen ska behöva vänta mer än 60 dagar om man har behov av ett besök hos specialist. När specialistvården bedömt att patienten behöver operation eller behandling ska detta ske inom maximalt 60 dagar. I Örebro län kallar vi vårdgarantin 0-7-60-60 jämfört med den nationella vårdgarantin 0-7-90-90.

När olyckan är framme är det viktigt att få vård snabbt. Den som är svårast sjuk ska ha vård först. Den som tvingas vänta ska ges ett gott bemötande och en god information om varför man fått vänta och när man beräknas få vård. För den som

inte själv kan ta sig till en akutmottagning ska det finnas en väl uppbyggd ambulanssjukvård som snabbt kan ta sig till platsen.

Vi ser i dag att trycket ökar på länets akutmottagningar, främst bland de allra äldsta och de allra yngsta patienterna. För att lösa detta vill vi förbättra den nära primärvården och öka tillgängligheten där. För de som inte behöver sjukhusens resurser ska det finnas en god tillgänglighet i primärvården även för akuta besök, antingen dagtid, vid en kvällsöppen vårdcentral eller jourmottagning. Patienternas behov kan många gånger klaras utmärkt inom primärvården. De patienter som därefter har behov av sjukhusvård ska sedan enkelt få rätt vårdkontakt på sjukhuset.

Ett besök på akuten ska upplevas som tryggt av flickor och pojkar, barnen ska känna att de blir sedda och väl mottagna. Vi vill skapa en särskild akutmottagning för barn.

Läkarutbildning. Tillgänglighet handlar också om tillgång till utbildade läkare. Idag utbildas för få läkare i Sverige. Det beror på att utbildningsplatserna är för få. Därför måste många svenska läkare studera utomlands, och vi får också värva utländska läkare att arbeta här hos oss. Det skapar problem på andra håll i världen. Den utvecklingen kan inte få fortsätta. Därför har vi socialdemokrater under många år lagt grunden för etablering av en läkarutbildning i Örebro. Vi vet att det är viktigt att ha en läkarutbildning i närområdet när det gäller läkarrekrytering. Ju längre bort från en utbildningsort man kommer desto svårare är det att rekrytera läkare. Därför är det av vikt för patienterna i både Dalarna, Värmland, Västmanland, Sörmland och Örebro att vi nu får en läkarutbildning till Örebro. Utifrån den väl fungerande samverkan som redan idag finns mellan Örebro Universitet och Universitetssjukhuset kommer vi nu att förverkliga många av de förslag som vi tidigare planerat och avsatt medel för. I och med att Örebro län får en läkarutbildning ökar länets attraktionskraft med ökad tillväxt som följd.

SAMVERKAN OCH ÖKAD KVALITET

Det ska vara enkelt och lätt att få kontakt med vården. Vi vill aktivt använda ny teknik för att skapa enkla, smarta och medborgarvänliga ingångar till vården.

Ett sätt kan vara att prova gemensamma ”vårdreceptioner”, liknande den som folktandvården arbetar med i länet. Där ska alla lätt få kontakt, få rådgivning eller kunna boka besök vid sin vårdcentral. Där ska man även kunna få information om vårdens övriga instanser. Redan nu finns det nationella numret för sjukvårdsrådgivning, 1177, som redan har delar av detta uppdrag.

Man ska också enkelt, via nätet, kunna förnya recept, få mailkontakt med sin läkare/sköterska, eller boka och omboka tider på den vårdcentral man valt. Patienten

ska inte längre själv behöva ringa runt och jaga information och tider. Under 2010 inför vi i Örebro läns landsting ”Din vårdkontakt på nätet” där patienten själv har möjlighet att göra mycket av ovanstående. Det kommer även att finnas möjlighet att beställa journalkopia, förnya hjälpmedel, förlänga sjukskrivning, få rådgivning och mycket annat. Detta utvecklingsarbete måste fortsätta också under nästa mandatperiod.

Det är viktigt med samverkan mellan vårdens olika delar och mellan kommun och landsting, både för kvalitetens skull och för maximalt resursutnyttjande. En allt mer komplicerad vård ställer krav på ett systematiskt och medvetet arbete med att öka patientsäkerheten i sjukhusmiljön. Vi vill stärka det sjukdomsförebyggande och hälsofrämjande arbetet inom den specialiserade vården. Forskning, projekt och utbildning är några metoder som måste användas för att nå framåt i den ambitionen. Ett gott chefskap och självfallet motiverad och kunnig personal är framgångsfaktorer.

En patient har idag ofta kontakt med flera olika vård- och omsorgsgivare, som var och en registrerar och förvarar sin journalinformation lokalt. Det blir ibland svårt att ställa diagnoser om man inte har helhetsbilden. Därför behövs en nationell infrastruktur för att göra patientinformation tillgänglig för behörig personal över organisationsgränserna. I landstinget och Örebro kommun finns ett pilotprojekt för nationell patientöversikt (NPÖ), där medicinsk information görs tillgänglig på ett säkert sätt. Vi vill fortsätta vara ett föregångslän och vill därför införa systemet i länets alla kommuner.

Patientens säkerhet måste alltid vara högst prioriterat inom hälso- och sjukvården. Ingen ska behöva känna oro för att kontakt med vården ska leda till ett förvärrat sjukdoms- eller skadetillstånd. Varje vårdskada är en för mycket för den patient som blir drabbad. Genom effektivare regelsystem, rutiner och stödsystem kan misstagen i vården minskas kraftigt och vården bli säkrare. Det är självklart att all sjukvårdsverksamhet måste ha hårda krav på renlighet, städning och god hygien.

Vi socialdemokrater vill inrätta en särskild fristående kvalitets- och uppföljningsenhet inom landstinget, som får i uppgift att följa vårdgivarnas arbete - och för att säkerställa att det blir samma höga kvalitet hos de olika vårdgivarna. Vårt mål är att alla hälso- och sjukvårdens resultat i Örebro läns landsting ska vara bland de bästa i landet. Detta förbättringsarbete blir en prioriterad arbetsuppgift för denna enhet under den kommande perioden.

VÅRDEN SKA FINNAS NÄRA

Tre sjukhus – varav ett är universitetssjukhus – erbjuder länets invånare god vård dygnet runt under årets alla dagar. För socialdemokraterna i Örebro län är det viktigt att slå fast att de tre sjukhusen behövs och att samspelet mellan dem fungerar bra och effektivt. Vi är också tydliga med att det ska finnas minst en vårdcentral i länets alla kommuner.

Sjukhusen kan erbjuda patienterna vård till en hög kvalitet på flera platser i länet. Exempelvis kan den som ska operera ett knä antingen få den utförd på Lindesbergs lasarett, Karlskoga lasarett eller på universitetssjukhuset, USÖ. Vård eller rehabilitering som kan utföras i hemmet eller på vårdcentralen nära den vårdbehövande, ska också kunna utföras där.

Alla som bor i Örebro län ska ha nära till vård och känna förtroende för sin vårdcentral och länets sjukhus. Särskilt viktigt är en nära, fungerande vård för barn, äldre och kroniskt sjuka. Det ska vara enkelt och lätt att få kontakt med sin vårdcentral, bemötandet ska vara bra och alla som inte behöver behandlas akut, men behöver träffa en läkare ska få göra det inom en vecka.

Det viktigaste för oss socialdemokrater är att vi har en säker vård av hög kvalitet. Det ska vara behoven och inte marknaden som styr hur och vart etableringar sker. Vi bejakar människornas frihet att välja mellan olika välfärdstjänster. De alternativ som medborgarna väljer mellan ska hålla samma höga kvalitet oavsett driftsform. Vårdpersonalens kompetens ska inte skilja mellan olika utförare med likvärdiga uppdrag.

GOD VÅRD FÖR ÄLDRE

Kvinnor och män har rätt att åldras i trygghet och värdighet. De närmaste åren ökar antalet äldre och vårdbehövande kraftigt. Det ställer krav på solidariteten i samhället. Det ställer också krav på en väl utvecklad samverkan mellan vårdens olika delar. När vi blir gamla ökar behoven av vård och omsorg. Kommunerna har huvudansvaret för vården av äldre i vardagen, men samverkan med landstinget är viktig. Vi vill göra det enklare för de äldre och anhöriga att få kontakt med vården. Inga äldre eller anhöriga ska bollas runt mellan olika instanser.

Vården måste utgå från varje enskild människas behov oavsett vem som erbjuder vården. Äldre kvinnor och män ska ha möjlighet att göra aktiva val som påverkar deras liv. Var och en av våra äldre ska få den vård och rehabilitering de behöver, när de behöver den, där de vill ha den. Man måste kunna välja om man vill ha viss vård i hemmet eller på sjukhuset. Vården ska fungera så väl att de gamla inte märker om eller när ansvaret överförs från en aktör till en annan.

Anhörigas och närståendes, liksom frivilligorganisationers insatser har en stor och viktig betydelse inom all vård och omsorg. Det är viktigt att anhöriga ges stöd och möjligheter till avlastning när så behövs.

Vård och omsorg av dementa patienter bör utvecklas. Vården av svårt sjuka äldre med komplexa behov av medicinsk vård och omsorg, inte minst i livets slutskede, kräver en särskilt nära samverkan mellan kommun, primärvård och slutenvård. För denna grupp är det än viktigare med fasta vårdkontakter och att det finns ett samlat grepp från både landstingets och kommunen sida. I vårt län har vi kommit långt i detta arbete. Det är också viktigt att vården och omsorgen identifierar äldre som kan vara i riskzon för psykisk ohälsa.

Mat är en viktig källa till glädje, njutning och samvaro för de allra flesta. Även när man är sjuk och äldre är det viktigt att se till att måltidssituationen stimulerar lusten till att äta. Mat är även en viktig del i den medicinska behandlingen var man än befinner sig. Rätt sammansatt bidrar kosten till att behålla vikt, muskelfunktion och därmed fysisk funktion. Omkring 70 procent av alla äldre som omfattas av den kommunala äldreomsorgen ligger i riskzonen för undernäring. Därför vill vi införa nutritionsprogram (program för näringsriktig mat) och öka den kommunala kompetensen på detta område. Vi vill höja ambitionerna inom hela området vård och omsorg för de äldre. Därför vill vi också stärka forskningen kring åldrandet och åldrandets sjukdomar.

Kultur inom både vård och äldrevård är också ett område som bör utvecklas. Kulturupplevelser ger människor ny kraft.

Medborgarna ser inga gränser mellan kommuner och inte heller mellan kommun och landsting. Det ska de heller inte behöva. Vi socialdemokrater vill att vården fungerar oavsett vilken huvudman den tillhör. Medborgarnas förståelse för vad det är för skillnad på olika former av boenden är av förståeliga skäl knapp. Inom vårt län vill vi därför arbeta med att förtydliga definitionerna av de olika boendeformerna och vad som skiljer alternativen åt. Genom ökad kunskap om boendeformerna kan de äldre och deras anhöriga själva vara med och påverka vården på ett mycket tydligare sätt.

BARNS OCH UNGDOMARS HÄLSA

Alla barn har rätt till en god hälsa. Orättvisor i barns uppväxtmiljö påverkar barns hälsa och välbefinnande. Barn och ungdomars hälsa får inte styras av föräldrarnas ekonomi. Därför tog vi socialdemokrater strid för kostnadsfri sjukvård för barn och unga. Det håller vi fast vid.

Den kultur som omger flickor, pojkar, unga kvinnor och unga män idag kan sätta allt för höga krav på utseende, social framgång, aktivitet och ständigt nya upplevelser. Krav som leder till en sned självbild, stress och känslan av att inte duga. Vi får aldrig blunda för den verklighet våra unga lever i eller svika de barn som har det tufft. Vi ska, i samverkan mellan kommuner och landsting, stärka föräldraskapet, se till att barn och ungdomar får stöd i tid samt möta den växande psykiska ohälsan bland barn och ungdomar.

Familjecentralerna är viktiga för väldigt många familjer. Deras arbete leder till ökade kunskaper hos föräldrar, om hur ohälsa hos barn och ungdomar kan minskas.

Barnen är de viktigaste vi har och därför kommer vi att satsa extra resurser på att stärka barn och ungdomshälsan i länet. Skolhälsovården ska finnas tillgänglig för alla barn i vårt län. Ungdomsmottagningarnas verksamhet ska nå hela länet och vara kostnadsfri. Vi socialdemokrater vill utvidga ungdomsmottagningens uppdrag genom att samverka med skolhälsovården på högstadiet och gymnasiet ska stärkas. Vi vill kraftsamla omkring Ungdomsmottagningarna, nu när ungdomarna hittat dit är det bättre att vi flyttar resurser från den övriga vården dit istället för att flytta ungdomarna.

Teknik ska göra livet enklare, men ibland skapar tekniken bekymmer som det inte är lätt att åtgärda, men som samhället inte kan bortse ifrån. Ett exempel på detta är när barn och ungdomar, och då särskilt, unga flickor, utsätts för hot eller mobbing via internet.

Vi socialdemokrater vill arbeta med att alla ungdomar ska bli sedda och få den hjälp de behöver.

PSYKISK OHÄLSA

Var och en ska ha rätt att råda över sin egen vardag. De människor som inte har samma förutsättningar att hävda sina behov och rättigheter har likafullt rätten till ett gott liv och att styra över sitt eget liv.

Det är viktigt att den psykiatriska vården präglas av respekt för den enskilde. Trots satsningar under senare år finns det fortfarande brister. Ibland handlar det om resurser, ibland om bristande samarbete mellan landsting och kommuner, ibland om bristande effektivitet och ibland om attityder hos oss själva. Förbättringar av den psykiska hälsan och den psykiatriska vården är ett prioriterat område för oss socialdemokrater. Tillgängligheten ska öka, genom att antalet läkare, psykologer och psykoterapeuter ökar. Den samlade kunskapen inom vården av psykiskt sjuka och

människor med missbruksproblem ska fortsätta att öka även inom den somatiska vården. Inga människor ska hamna mellan stolarna mellan olika vårdgivare.

Omsorgen av nyintagna inom den psykiatriska vården är ett område som kräver särskild fokus. Det är viktigt att både patient och omgivning känner att vården från början sätter till alla de resurser som krävs.

Föräldrar och andra nära anhöriga är viktiga, för att den psykiatriska vården ska ge goda resultat, därför måste omsorg läggas vid att också denna grupp blir väl omhändertagen.

BUP - barn och ungdomspsykiatri måste stärkas. Inom BUP finns en vårdgaranti som innebär besök inom 30 dagar och fördjupad behandling eller utredning inom 60 dagar. Ett arbete pågår med att öka tillgängligheten, förstärka psykiatriens mottagningsverksamhet och öka samverkan med primärvården och länets kommuner.

Det goda samhället låter inte funktionsnedsättning begränsa rätten till ett gott liv – det är en bärande jämlikhetsfråga. Örebro län har en fin tradition av insatser för människor med funktionshinder. Vuxna och barn med funktionsnedsättning ska ha sin självklara plats i vårt samhälle. Tillgängligheten i offentliga lokaler ska vara god.

Handikappsorganisationerna gör ett otroligt bra arbete för sina medlemmar. Ur ett politiskt perspektiv är det viktigt att ta lärdom av organisationernas kunskaper och involvera dem och brukarna när beslut ska fattas som gäller vård, hjälpmedelssatsningar och annat för personer med funktionsnedsättning.

Kvinnor och män med funktionsnedsättning ska mötas av god tillgänglighet och ett gott bemötande utifrån sina behov, både i vården och i kommunerna. Landstinget, liksom länets kommuner, bör vara ett föredöme när det handlar om att bereda praktikplatser och arbete för personer med funktionsnedsättning.

Kommunerna är viktiga samverkanspartners för landstinget i frågor som berör såväl psykiatrisk vård som vård och omsorg av personer med funktionsnedsättning. Vi har ett stort ansvar för att kontinuerligt se till att samverkan är den bästa möjliga och att varje människas behov tas på allvar.

TÄNDERNA FÅR INTE BLI ETT KLASSMÄRKE

Alla har rätt till en god tandhälsa. Därför är det viktigt att vi säkerställer att det finns tandvård i hela länet. Bland annat har vi som första landsting i landet köpt in en komplett mobil tandvårdsklinik med två behandlingsrum. Denna enhet kommer

kunna ta hand om i stort sett alla åtgärden som en vanlig tandvårdsklinik kan göra, vilket skapar fler tandvårdstider i exempelvis Pålsboda och Storå.

Under de senaste decennierna har tandhälsan i befolkningen stadigt förbättrats och det gäller särskilt tandhälsan hos barn och ungdomar. Men tandvårdskostnaderna är för många en stor belastning och leder till att allt för många väljer bort nödvändiga behandlingar av ekonomiska skäl. Det finns idag också stora regionala och sociala skillnader i tandhälsan, exempelvis har barn till nya svenskar generellt en sämre tandhälsa än andra barn. Det är därför viktigt att vi fortsätter arbetet med att främja den förebyggande och hälsofrämjande tandvården så att den positiva utvecklingen håller i sig. Vi vill också att det förebyggande tandvårdsarbetet ska ta fart ute på skolorna och vi vill ytterligare intensifiera de riktade och generella insatser mot barn och ungdomar inom de områden där tandhälsan är sämst.

Folktandvården i Örebro län är redan idag bäst i landet på uppsökande och nödvändig tandvård för äldre; detta ska vi fortsätta utveckla så vi behåller den positionen. Vi socialdemokrater har tagit initiativ till att skapa ett kompetenscentrum för äldretandvård.